Algemene Beschouwingen Programmabegroting 2024 – 2027

Het is een roerige tijd. Als je het nieuws volgt, zie je de verschrikkelijke beelden van de vele slachtoffers en mensen die noodgedwongen hun huis en hun stad moeten verlaten. Ook de vele slachtoffers die getroffen zijn door natuurgeweld.
Miljoenen mensen noodgedwongen op de vlucht, op zoek naar een veilige plek en een beter leven. Komt bij de toenemende polarisatie wereldwijd, maar ook in ons eigen land. Van deze situatie kan je wel heel verdrietig worden en kan het er op lijken dat de duisternis de wereld in haar greep heeft. Treffend voor deze tijd is dan het lied van Stef Bos: "Geef licht". Het werd geschreven voor Kerk in Actie, voor kinderen in de knel. Ik citeer:

Het wordt steeds vroeger donker, de winter is in zicht

Alles keert naar binnen, de gordijnen gaan weer dicht

De tijd staat op een kruispunt, niemand weet waarheen

De schoonheid is soms ver te zoeken, de dromer staat alleen

Geef licht

Zie de oorlog die maar doorgaat, ook al is ze ver van hier

Onze wereld is te klein om het niet te willen zien

Geef licht.

Hoewel er bij ons geen tanks door de straten rijden en het luchtalarm alleen op de eerste maandag van de maand gaat, raakt dit ook ons in Midden-Delfland. We kunnen geen muur om Midden-Delfland bouwen, maar zullen onze verantwoordelijkheid moeten nemen. Zoals Stef Bos zegt: "Onze wereld is te klein om het niet te willen zien". Dan de oproep: "Geef licht". Licht verdrijft de duisternis en geeft hoop. Geef licht, door keuzes te maken die Midden-Delfland in de toekomst nog mooier, nog menselijker, nog leefbaarder maken. Door Midden-Delfland te maken tot een plek waar iedereen er toe doet. Of je hier geboren bent of hier als vluchteling een plek hebt gekregen.

Financiën
Met het opstellen van de begroting voor 2024 wordt ook een meerjarenraming tot en met 2027 gemaakt. Daarin wordt duidelijk dat een sluitende begroting voor 2024 en 2025 mogelijk is. Echter ontstaat er in onze gemeente vanaf 2026 een structureel financieel tekort. Tegelijkertijd moeten we ook investeren in de (jeugd)zorg, sportaccommodaties en verschillende projecten die de openbare ruimte verbeteren. Dat vraagt om keuzes maken. Voor de ChristenUnie zijn investeringen in het sociaal domein en een gezonde leefomgeving van groot belang.

Sociaal Domein
Een gezonde gemeente is een gemeente waar alle mensen meetellen. Een gemeente waar iedereen die zorg nodig heeft deze ook ontvangt. Zorg heeft daarom een verstandige aanpak nodig, waar kwaliteit voorop staat en waar mensen vóór financiën gaan. Vrijwilligersorganisaties spelen een ongekend grote rol hierbij, ze zijn het sociaal kapitaal van onze gemeente. Dat kapitaal laat zich niet altijd eenvoudig vangen in cijfers (zoals in de begroting), maar is daarom niet van minder waarde. Door de toenemende vraag kan er een moment komen dat deze organisaties hun grenzen bereiken op het gebied van menskracht en financiën.

Vraag:
Zijn er bij het college signalen bekend dat de vrijwilligersorganisaties, zoals de SWMD, tegen hun grenzen aanlopen?

Onderwijs
Om (leer)achterstanden, opgelopen als gevolg van de coronacrises, weg te werken is door het Rijk geld beschikbaar gesteld, het zogenoemde NPO-budget. Tijdens de begrotingsbehandeling vorig jaar gaf de wethouder aan dat het beschikbaar gestelde budget een langere termijn ter besteding heeft gekregen. Dat is met twee jaren verlengd, zodat de middelen ook in de jaren 2024 en 2025 beschikbaar zijn. De eerste resultaten waren positief, maar er zou nog een (tussentijdse) evaluatie volgen. De evaluatie, samen met de scholen en de VVE organisaties, is zeker nodig voor de vraag of dit een vervolg moet en kan krijgen.

Vraag:
Kan het college aangeven wanneer we een (tussen-)evaluatie tegemoet kunnen zien?

Duurzaamheid
Het lijdt geen enkele twijfel dat de hele wereld zich heeft in te zetten voor het behoud van onze aarde, dat zinvolle maatregelen voor het behoud van onze planeet geen uitstel meer dulden. In onze gemeente betekent dit dat we intensief aan de slag moeten met plannen en de uitvoering ervan rondom de thema's afval, warmte, water, duurzame energie, natuur en milieu. En natuurlijk realiseren wij ons dat onze gemeente op wereldschaal kleiner is dan een speldenprik, maar we moeten ergens beginnen en het ontslaat ons niet van de plicht, de opdracht, te doen wat we kunnen. De basis in de transitievisie warmte, het aansporen van de bewoners tot het nemen van 'spijtvrije maatregelen', ondersteunen wij van harte. Inmiddels reageert de woningmarkt sterk op de gestegen energieprijzen. Woningen met energielabel D of hoger worden minder snel verkocht. Vorig jaar vroeg de ChristenUnie al of het mogelijk is om bewoners van 'voorbeeldwoningen', de zg. early adaptors, verder te organiseren als een zichtbare community. Dit voor buren en dorpsgenoten die laagdrempelig inspiratie en kennis willen opdoen. Voor zover wij kunnen zien, is hier nog niets mee gebeurd. Dat is erg jammer want deze voorlopers zijn naar onze inschatting best bereid om hun bevindingen met

anderen te delen. Zij zouden daarmee weleens de sleutel kunnen zijn tot duurzame verandering. Het buurtinitiatief '1000 kuub in de knip' (Den Hoorn, Oude Veiling) op de site beschrijft niettemin een nieuw ontstane besparingscommunity. Wij zijn erg benieuwd hoe dit loopt. Dergelijke ontwikkelingen juichen wij in elk geval van harte toe.

Wonen
In de raad is al vaak gesproken over de woningbouw die nodig is om aan de woonbehoeften van onze inwoners te kunnen blijven voldoen. Ook is gesproken over het tempo waarop de woningen gerealiseerd worden.

Vraag
In programma 7 bij het onderdeel Beleidsveld ruimtelijke ordening staat "Binnen de looptijd van deze meerjarenbegroting willen wij gemiddeld 75 -100 woningen per jaar realiseren". Wordt hier met realiseren, het fysiek opleveren van de woningen bedoeld? Of gaat het hier om plannen? Hoe verhoudt dit aantal van 75 – 100 woningen per jaar zich tot het concreet doel/actie bij het Beleidsveld volkshuisvesting, "Ons woningbouwprogramma is vastgelegd in de Regionale Realisatie Agenda (de Woondeal) en door de Provincie Zuid-Holland vastgesteld. Hierin is de realisatie van 474 woningen tot en met 2030 opgenomen"?

Dienstbare overheid
Een dienstbare overheid, een dienstbare gemeente is het best samen te vatten als een overheid/een gemeente die doet wat het belooft en die altijd de mens voor ogen houdt, niet de regels, het product of een klant. Helderheid over participatie en momenten van invloed zijn daarin cruciaal en wees duidelijk over de (on)mogelijkheden. Naar aanleiding van gebrekkig verlopen participatietrajecten bij Maaslandse Zoom en de Harnasmolen fase 2 heeft de raad in september 2023 twee moties besproken om het participatietraject aan te scherpen. Ook de recente communicatie en participatie rond de voorgenomen opvang van 225 vluchtelingen is tot nog toe niet optimaal verlopen. Mocht de raad definitief instemmen met de opvang van vluchtelingen in Midden-Delfland, dan zijn communicatie en participatie cruciale succesfactoren. Voor succesvolle communicatie en participatie is wel een vertrouwensband nodig. Onze oproep is dan ook: heb oog voor de inwoners! Ga het gesprek aan, ga op bezoek! Wees betrouwbaar en dienstbaar.

Tot Slot
Tot slot willen wij onze dank uitspreken aan het ambtelijk apparaat en het college voor het opstellen van deze programmabegroting. Het is ons aller opdracht om juist in deze onzekere tijden te werken aan een nog mooier, nog menselijker, nog leefbaarder Midden-Delfland. Het uitvoeren van deze opdracht kunnen we niet alleen. We moeten samenwerken binnen de raad, met het college, maar ook met betrokkenen binnen onze gemeente en daarbuiten.
We begonnen onze bijdrage met het lied van Stef Bos: "Geef Licht".
Over twee maanden mogen wij het feest van het Licht vieren. Het feest van de komst van Jezus, die 2000 jaar geleden ook geen dak boven het hoofd had en in een stal geboren werd. Kerst, het feest waarbij, tegen alle menselijke verwachtingen in, het licht doorbreekt. Hoe het vandaag lijkt, hoeft het niet te blijven. **Durf te veranderen!**